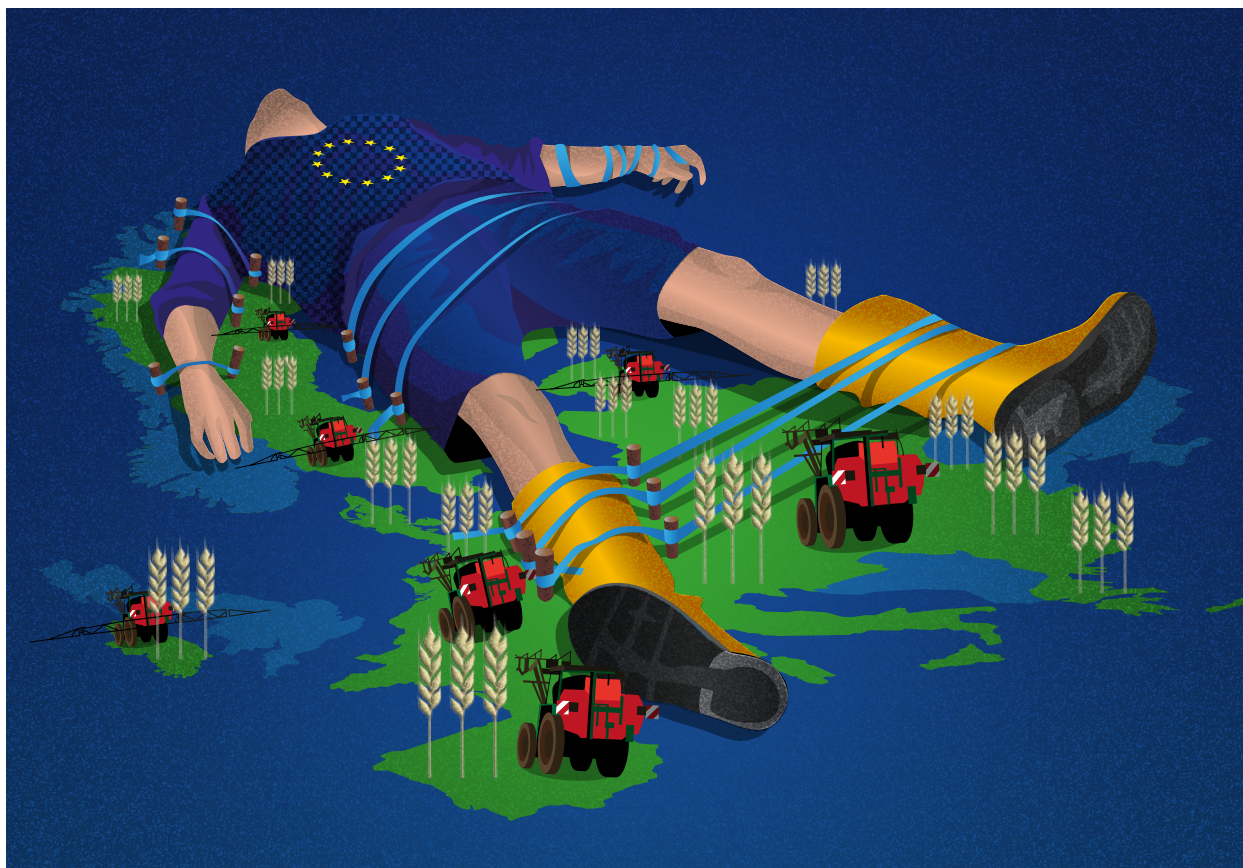

DE MISLEIDENDE GEHARMONISEERDE RISICO-INDICATOR

INLEIDING

De geharmoniseerde risico-indicator (HRI) wordt 25 keer genoemd in het nieuwe ontwerp van de "Regeling duurzaam gebruik pesticiden".

Een "geharmoniseerde indicator" voor risicobeoordeling klinkt als een nuttig instrument - maar wat is het precies? Bereikt het daadwerkelijk wat zijn naam voorstelt en biedt het een manier om de risico's van pesticiden te meten? Meet het daadwerkelijk hun blootstelling in het milieu en hun toxiciteit? Als we een instrument willen dat aan zijn doel beantwoordt, is de methodologie van de berekening van de HRI van het grootste belang.

Dit artikel laat zien dat de HRI, zoals deze is opgezet, een volstrekt ongeschikt instrument is om vooruitgang te meten of te evalueren bij het terugdringen van de blootstelling aan en de toxiciteit van pesticiden. Dit ontoereikende instrument is geen toeval of een vergissing. De HRI in haar huidige vorm stelt de lidstaten en de Europese Commissie in staat om vermeende verbeteringen via rekentruc's te communiceren en zo conflicten te voorkomen met de pesticide- en landbouwindustrie.

Foodwatch stelt alternatieve, geschikte indicatoren voor om de blootstelling aan pesticiden en de bijbehorende toxische belasting te meten. Foodwatch eist een verandering in de methodiek om het pesticidengebruik te evalueren en roept op tot volledige transparantie over het gebruik van elke werkzame stof.

WAAROM IS DIT BELANGRIJK?

Er zijn indicatoren nodig om het gebruik van pesticiden en de bijbehorende risico's voor de volksgezondheid en het milieu te meten. De Europese Commissie heeft de geharmoniseerde risico-indicator (HRI) toegepast om trends te observeren.

De HRI speelt nu een centrale rol in de voorgestelde "Sustainable Use Regulation" (verordening duurzaam gebruik) van juni 2022 om de doelstellingen vast te stellen en het politieke succes te meten.

Aangezien de nieuwe "Sustainable Use Regulation" een verordening is, is zij, zodra zij van kracht wordt, rechtstreeks en onmiddellijk bindend voor alle lidstaten. Daarom bepaalt de geharmoniseerde risico-indicator (HRI) rechtstreeks of het gebruik van pesticiden al dan niet wordt verminderd. Ook wordt geregeld welke informatie regeringen, bevoegde autoriteiten en de Europese Commissie zullen publiceren.

In dit document wordt de geharmoniseerde risico-indicator (HRI) beschreven en geëvalueerd.

ACHTERGROND

Pesticiden verschillen sterk qua toxiciteit en milieueffecten. Er zijn relatief ongevaarlijke stoffen zoals "baking soda", maar ook zeer toxische en (via afspoeling, drift, uitspoeling) zeer mobiele pesticiden.

Om bestrijdingsmiddelen te beoordelen en te vergelijken zijn in de loop der tijd tal van scoringsystemen ontwikkeld (zie Neumeister 2017²; JKI 2022³). Al deze scoringsystemen zijn gebaseerd op een reeks indicatoren die meestal de toxicologische eigenschappen en de milieueffecten (bv. uitloogpotentieel, persistentie) van elk specifiek bestrijdingsmiddel weergeven.

Deze scoresystemen kunnen worden gebruikt om de verkoop en/of het gebruik van pesticiden te evalueren⁴.

De voorloper van het nieuwe voorstel voor een "Sustainable Use Regulation" is de "Sustainable Use Directive (SUD)" (richtlijn duurzaam gebruik) uit 2009. De SUD eiste dat een "geharmoniseerde risico-indicator" zou worden ontwikkeld. Deze risico-indicator moet **"het resultaat zijn van een berekeningsmethode die wordt gebruikt om de risico's van pesticiden voor de menselijke gezondheid en/of het milieu te evalueren"**⁵.

Het kostte de EU meer dan tien jaar om een gemeenschappelijke indicator te ontwikkelen om het pesticidengebruik in de Europese Unie te meten: de "geharmoniseerde risico-indicator (HRI)", gepubliceerd in 2019. Maar deze HRI is niet het resultaat van een wetenschappelijk onderbouwde risico-evaluatie. In feite is het een zeer vereenvoudigd scoresysteem, uitsluitend gebaseerd op de verkoopgegevens van werkzame stoffen en hun respectieve toelatingsstatus:

- stoffen met een laag risico zoals "baking soda" zoals gedefinieerd in de wet (n=37) hebben risicofactor 1;
- "Kandidaten voor vervanging" zoals gedefinieerd in de wet (n=54) - pesticiden met een hoger risico - hebben risicofactor 16;
- niet-toegelaten bestrijdingsmiddelen een risicofactor van 64;
- alle andere bestrijdingsmiddelen hebben een risicofactor van 8 (n=360)⁶.

¹ Natriumwaterstofcarbonaat = zuiveringszout, is toegestaan en wordt gebruikt als fungicide met een laag risico (zie EU-verordening 2020/1263).

² Neumeister L (2017): Toxic Load Indicator. A new tool for analyzing and evaluating pesticide use. Aid by Trade Foundation and the Better Cotton Initiative (BCI).

³ Pesticide Trends Database Explorer: <https://sf.julius-kuehn.de/pesticide-dbx/>.

⁴ De individuele score voor een werkzame stof wordt gewoonlijk vermenigvuldigd met het volume (kg) van de verkoop- of gebruiksgegevens.

⁵ Artikel 3 van de SUD

⁶ Alle cijfers per augustus 2022

Het is zeker aanvaardbaar lagere risicofactoren toe te kennen aan stoffen met een laag risico, en hogere scores aan "kandidaten voor vervanging", maar er zijn drie grote problemen met de opzet van de HRI:

1. EEN VERANDERING IN DE WETTELIJKE STATUS VERANDERT DE RISICOFACITOR VAN HET BESTRIJDINGSMIDDEL

Wanneer de wettelijke status van een stof verandert, verandert de overeenkomstige risicofactor voor deze stof. Bijvoorbeeld, als "baking soda" zijn toelating verliest, heeft het plotseling een risicofactor van 64. Een "kandidaat voor vervanging" die opnieuw wordt ingedeeld als een "normaal" bestrijdingsmiddel (b.v. flumioxazine) heeft dan een nieuwe risicofactor van 8. Een niet-toegelaten bestrijdingsmiddel (b.v. Asulam) dat goedkeuring krijgt, krijgt een risicofactor 8 in plaats van 64.

Elke nieuwe risicoclassificatie geldt met terugwerkende kracht. Dit betekent dat voor alle voorgaande jaren de nieuwste/laatste HRI-waarde moet worden toegepast op de hoeveelheid van een stof die wordt verkocht, en dit levert het cijfer waarop de stof zal worden beoordeeld. Deze aanpak is niet alleen onwetenschappelijk, maar maakt ook de evaluatie van trends onmogelijk.

Het is absoluut onwetenschappelijk om een indicator te gebruiken die gebaseerd is op twee veranderende variabelen (juridische status en hoeveelheid). Wanneer een trend kan worden beïnvloed door twee variabelen, is de waargenomen trend betekenisloos.

2. DE VERKOCHE HOEVEELHEDEN VAN EEN BESTRIJDINGSMIDDEL WEERSPIEGELEN NIET DE BLOOTSTELLING

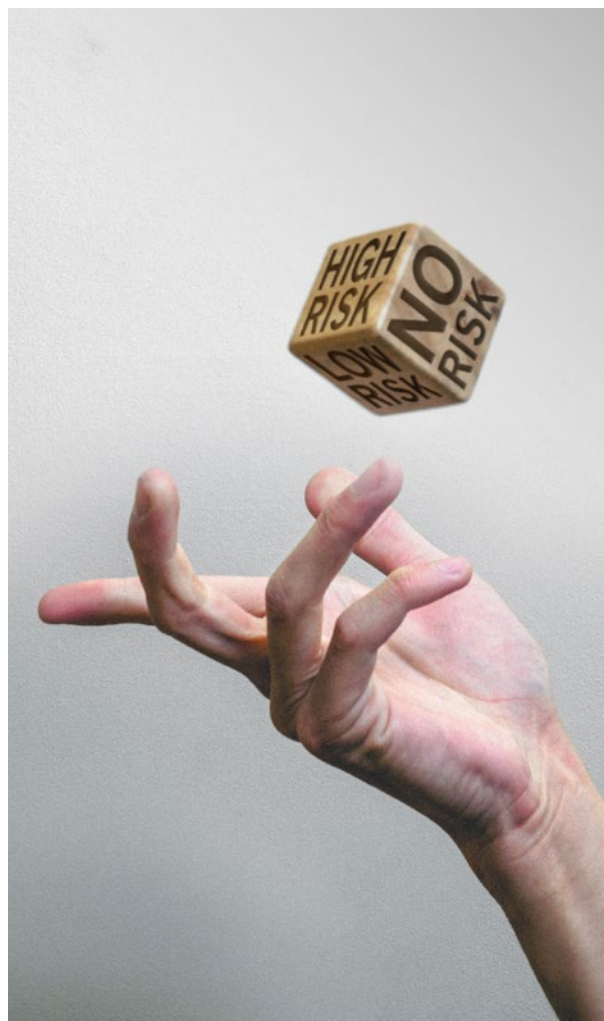
De HRI wordt berekend door de verkochte hoeveelheden te vermenigvuldigen met de risicofactoren (1, 8, 16, 64). De verkochte hoeveelheden weerspiegelen niet de blootstelling (zie hieronder). Met 1 kg van een bestrijdingsmiddel kan één hectare⁷ worden bespoten, met 1 kg van

een ander bestrijdingsmiddel 100 hectare. De dosering per hectare kan tussen de verschillende werkzame bestrijdingsmiddelen een factor 100 of zelfs 10.000 verschillen. De verkochte hoeveelheid alleen is dus geen indicator voor de blootstelling. **De blootstelling moet echter worden gemeten om de risico's te bepalen.**

3. DE MEESTE PESTICIDEN HEBBEN DEZELFDE RISICOFACITOR 8

De gebruikte risicofactor is niet genuanceerd genoeg. Hoewel de toxiciteit van deze 360 bestrijdingsmiddelen met een factor 1000 (of meer) kan variëren, afhankelijk van het waargenomen effect, krijgen de meeste bestrijdingsmiddelen een risicofactor 8 ("8") en is er een maximale risicofactor van 64.

⁷ Hectare = 10.000 vierkante meter

WAT ZIJN DE GEVOLGEN VAN HET HUIDIGE HRI-ONTWERP?

De "geharmoniseerde risico-indicator (HRI)" speelt een prominente rol. Het is de kern⁸ voor het pretenderen van politiek succes en de basis voor de maatregelen die van de lidstaten worden verlangd. Artikel 36 van het SUR-voorstel eist van elke lidstaat specifieke reductieplannen voor de vijf belangrijkste pesticiden die het meest bijdragen tot de jaarlijkse geharmoniseerde risico-indicator (HRI). De nationale jaarlijkse HRI wordt berekend aan de hand van het verkochte volume vermenigvuldigd met de "risico"-factoren. Grote hoeveelheden pesticiden dragen dus het meest bij aan de HRI - terwijl- hoe absurd het ook klinkt - de meest giftige pesticiden minder bijdragen.

In **Duitsland** is het eerste bestrijdingsmiddel dat bijdraagt tot de HRI kooldioxide - een bestrijdingsmiddel⁹ dat wordt gebruikt in opslagplaatsen. Het wordt gevolgd door de controversiële onkruidverdelger glyfosaat, en dan zwavel, een van nature voorkomende fungicide, die ook in de biologische landbouw wordt gebruikt.

In **Frankrijk** behoorden glyfosaat, zwavel en paraffineoliën tot de top vijf van bestrijdingsmiddelen in 2019 die bijdragen aan de nationale HRI.

In **Spanje** behoorden zwavel- en paraffineoliën ook in 2020 tot de top vijf van bestrijdingsmiddelen die bijdragen aan de HRI.

Zwavel- en paraffineolie zijn beide toegelaten in de biologische landbouw. Als het SUR-voorstel wordt uitgevoerd, zoals het door de Europese Commissie wordt voorgesteld, zullen verschillende lidstaten reductieplannen moeten ontwikkelen voor stoffen met een hoog volume die biologisch zijn toegelaten, maar niet voor zeer toxische pesticiden met een hoge blootstelling.

Hieronder volgen enkele illustraties van het probleem. In Duitsland (2021) is ongeveer 40 ton lambda-cyhalothrin, een zeer gevaarlijk, niet-selectief insecticide en kandidaat voor vervanging, en ongeveer 2000 ton zwavel verkocht. Met 2000 ton zwavel kan een oppervlakte van 190.000 tot 584.000 hectare worden behandeld, terwijl met 40 ton lambda-cyhalothrin een oppervlakte van 2,5 tot 4,5 miljoen hectare kan worden besproeid. Op deze 2,5 tot 4,5 miljoen hectare zou bijna elke blootgestelde geleedpotige (insecten en mijten), nuttig of niet, worden gedood. Niettemin zou lambda-cyhalothrin volgens de huidige HRI-berekening op de 60e plaats staan en zwavel op de 3e plaats.

In **Nederland** droeg het zeer gevaarlijke mancozeb in 2019¹⁰ tot 25% bij aan de HRI op basis van de huidige berekeningsmethode. Mancozeb was in de EU niet meer toegelaten en de overgangperiode is in januari 2022 verstreken¹¹. Met de wijziging van de wettelijke status wordt mancozeb plotseling "acht keer giftiger", wat betekent dat mancozeb in de toekomst een "risico"-factor zal hebben van 64 in plaats van 8. Dit is geweldig voor Nederland, want het aandeel van mancozeb in de HRI zal - met terugwerkende kracht - stijgen tot meer dan 60% (zie figuur 1). Dit betekent dat Nederland, alleen al door het verbod op mancozeb, de Farm to Fork-doelstelling van 50% pesticidenreductie tegen eind 2022 al zal hebben bereikt en er geen extra reductie-inspanning nodig is, **als de HRI-methodologie niet wordt gewijzigd.**

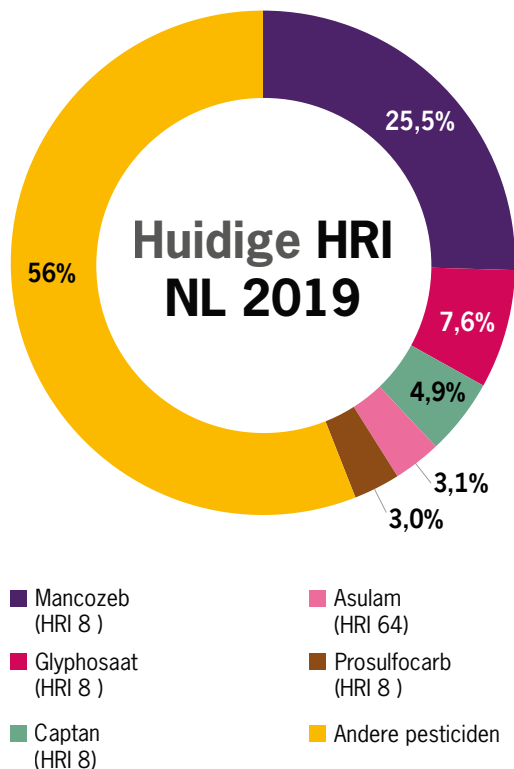
⁸ Het wordt 25 keer genoemd in het SUR-voorstel.

⁹ Kooldioxide (CO₂) wordt gebruikt in graanopslagplaatsen om het zuurstofgehalte te verlagen. De afwezigheid van zuurstof en het hoge CO₂-gehalte onderdrukken ongedierte en ziekten. De chemische alternatieven (bv. fosfine, organofosfaten) zijn veel giftiger. Er is incoherentie tussen de lidstaten wat betreft de rapportage van CO₂ als opslagbestrijdingsmiddel; alleen Duitsland en Oostenrijk lijken dit gebruik te melden, hoewel het in de meeste lidstaten waarschijnlijk een gebruikelijke toepassing is.

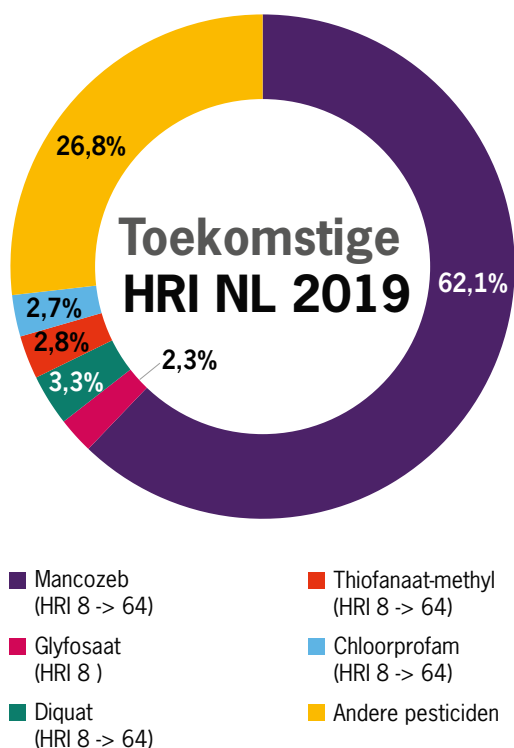
¹⁰ Mancozeb heeft in alle jaren sinds 2015 bijgedragen aan meer dan 20% van de NL HRI.

¹¹ Alle nationale HRI van DE, ES, NL, FR zijn berekend door Lars Neumeister met behulp van nationale verkoopgegevens per werkzame stof en de HRI-methodologie van Eurostat (2011-2020) <https://ec.europa.eu/eurostat/web/agriculture/agri-environmental-indicators/informatie>.

Figuur 1:
**NEDERLANDS HRI 2019 BEREKEND
 MET HUIDIGE METHODOLOGIE**

Figuur 2:
**HOE DE NEDERLANDSE HRI 2019 ERUIT ZIET WANNEER
 BEREKEND MET DE TOEKOMSTIGE METHODOLOGIE**

Omdat de "geharmoniseerde risico-indicator (HRI)" meestal gebaseerd is op een veranderende wettelijke status van een pesticide, geeft hij geen wetenschappelijk onderbouwde toxicologische risico's weer.

Volgens de Europese Commissie is knoflookpulp acht keer "giftiger" dan knoflookextract en is een specifieke stam van de biologische bestrijder *Bacillus amyloliquefaciens* zelfs vierenzestig keer "giftiger" dan een andere stam van *Bacillus amyloliquefaciens*.

Asulam is een herbicide dat sinds 2014 op toelating wacht (status "pending"). Ondertussen wordt het in verscheidene lidstaten gebruikt (bv. BE, DE, DK, NL), maar aangezien het niet officieel is toegelaten, is het volgens de berekeningen acht keer zo riskant als elk ander herbicide dat geen kandidaat is voor vervanging. Zodra het wordt toegelaten, zal het risico acht keer lager zijn - met terugwerkende kracht voor alle jaren van gebruik.

In Spanje heeft de regering de Europese Commissie al "bedrogen". Jaar na jaar mochten boeren in Spanje een mengsel van 1,3-dichloorpropeen en chloorpikrine gebruiken via een "noodvergunning" voor gebruik in ziektegevoelige doorlopende monoculturen. Er werden grote hoeveelheden gebruikt¹² en omdat beide chemische stoffen de risicofactor 64 hebben, beïnvloeden zij het Spaanse "geharmoniseerde risico" ongunstig. Dit jaar (2022) stond de regering het gebruik van metam-natrium toe voor de verwachte jaarlijkse "noodsituatie" in plaats van 1,3-Dichloropropene & Chloropicrin. Metam-natrium is ongeveer 100 keer giftiger dan 1,3-Dichloropropene voor gebruikers en omstanders¹³ en de USA EPA bestempelt het als "*waarschijnlijk kankerverwekkend*". Het gebruik ervan werd verboden na een vergiftiging van talrijke mensen in Frankrijk na toepassing.¹⁴ De overgang van 1,3-Dichloropropene & Chloropicrin (risicofactor 64) naar het meer toxische Metam-natrium (risicofactor 16) zal de "look" van de Spaanse gegevens verbeteren.

¹² 6,5 miljoen kg 1,3-Dichloorpropeen in 2020

¹³ Aangegeven door het AOEL (aanvaardbaar niveau van blootstelling van de toediener)

¹⁴ <https://newsbeezer.com/franceeng/metam-sodium-pesticides-are-definitely-banned-in-france/>

De wettelijke status maakt het verschil, ongeacht de toxiciteit. Knoflookpulp is niet geregistreerd als pesticide en heeft daarom hetzelfde risico als fipronil, een van de meest ecotoxische pesticiden ooit geregistreerd.

- Volgens het HRI-concept levert 80%¹⁵ van alle goedgekeurde pesticiden, (behalve "vervangingskandidaten"¹⁶ en "pesticiden met een laag risico"¹⁷) hetzelfde risico op. De risicofactoren weerspiegelen niet de toxiciteit.
- Volgens de Europese Commissie vormt de selectieve *Bacillus thuringiensis*, die alleen bepaalde stadia van de larven van lepidoptera aantast, de helft van het risico als gamma-cyhalothrin, een niet-selectief insecticide dat zo giftig is voor honingbijen dat 1 kg - wiskundig¹⁸ - genoeg zou zijn om verscheidene miljarden bijen te doden.
- Voor de Europese Commissie is kooldioxide - een gas dat mensen in- en uitademen - even giftig als aluminiumfosfide - een chemische stof die bij inademing vrijwel onmiddellijk dodelijk is voor mensen.
- Feromonen worden meestal gebruikt in dispensers om paring van een specifieke plaag zoals de fruitmot te voorkomen. Volgens de Europese Commissie houdt deze uiterst selectieve, weinig risicovolle methode hetzelfde risico in als een niet-selectieve, zeer giftige insecticide.
- Bakolie (canola/raapzaadolie¹⁹) kan worden gebruikt om bladluizen te bestrijden, maar werkt eerder via een fysiek effect dan via een vergiftigingseffect. Koolzaadolie staat echter niet op de lijst van pesticiden met een laag risico, maar als regulier pesticide (deel A van bijlage I van Verordening 540/2011). Voor de Europese Commissie vormt het hetzelfde risico als elk ander zeer giftig insecticide.

WAAROM IS DE HRI ZO SLECHT ONTWORPEN?

Voor alle duidelijkheid: een misleidende indicator als de HRI is niet toevallig tot stand gekomen. De HRI-methodologie zoals die nu is, kan worden gebruikt om "vooruitgang"²⁰ te presenteren zonder enige verandering in het pesticidegebruik. Dit maakt dat - na tientallen jaren van mislukking - de autoriteiten grafieken publiceren met een vermindering van het pesticidegebruik om naïeve burgers en niet-deskundige media gerust te stellen.

De HRI vermijdt ook conflicten met de almachtige agro-industrie - die elke maatregel bestrijdt²¹ die haar huidige bedrijfsmodel zou kunnen aantasten.

Bovendien voorkomt deze HRI niet alleen een vermindering van zeer giftige pesticiden, maar dwingt zij de lidstaten ook om biologisch goedgekeurde pesticiden, die toxicologisch in de meeste gevallen minder zorgwekkend zijn, te verminderen.

Last but not least creëert deze HRI-methodologie verontwaardiging onder maatschappelijke organisaties en en legt beslag op waardevolle middelen binnen de NGO-gemeenschap.

¹⁵ de "basisstoffen" zoals bier, koemelk, wei enz. niet meegerekend.

¹⁶ In deel E van bijlage I bij Verordening 540/2011 worden 13 pesticiden (plus verscheidene koperzouten) genoemd als "Kandidaten voor vervanging" (geconsolideerde verordening per 1.7.2022) en in Verordening 2015/408 (geconsolideerde verordening per 1.3.2022) nog eens 37 (zonder niet-goedgekeurde pesticiden).

¹⁷ Deel D van bijlage I bij Verordening 540/2011 li 37 pesticiden als "laag-risico-stof" (geconsolideerde verordening per 1.7.2022)

¹⁸ De hoeveelheid om 50% van een honingbijenvolk te doden door contact is 0,005 microgram gamma-cyhalothrin/bij.

¹⁹ Olie van *Brassica napus* of *B. campestris* zaden.

²⁰ Zie: grafiek 1 op https://food.ec.europa.eu/plants/pesticides/sustainable-use-pesticides/harmonised-risk-indicators/trends-eu_en.

²¹ Zie <https://corporateeurope.org/en/2022/03/loud-lobby-silent-spring>

IS ER EEN MANIER OM DE GELOOFWAARDIGHEID VAN DE "VAN BOER TOT BORD"-STRATEGIE TE REDDEN?

Dankzij de tussenkomst van de NGO's voorziet het ontwerp van de SUR in een herevaluatie en eventueel een herontwerp van de geharmoniseerde risico-indicator. De uitkomst is echter open, omdat de HRI een politiek instrument is en bepaalde machtige belangengroepen dient.

Foodwatch vindt dat de HRI - in zijn huidige vorm - worden vervangen.

De autoriteiten beschikken over voldoende wetenschappelijke middelen om met een zinvolle reeks indicatoren te komen.

Er zijn twee belangrijke en bekende variabelen om het pesticidengebruik te beoordelen:

1. een zinvolle indicator voor **pesticidengebruik**
2. zinvolle **risico/risico**-indicatoren

Het is van het grootste belang dat een gebruiksindicator gebaseerd is op het aantal behandelingen en/of behandelde hectaren. **Het verkochte volume is een ongeschikte indicator. Het geeft de potentiële blootstelling niet weer.**

Het belang van dit onderscheid wordt duidelijk wanneer gegevens over minder toxische bestrijdingsmiddelen worden vergeleken met gegevens over zeer toxische bestrijdingsmiddelen.

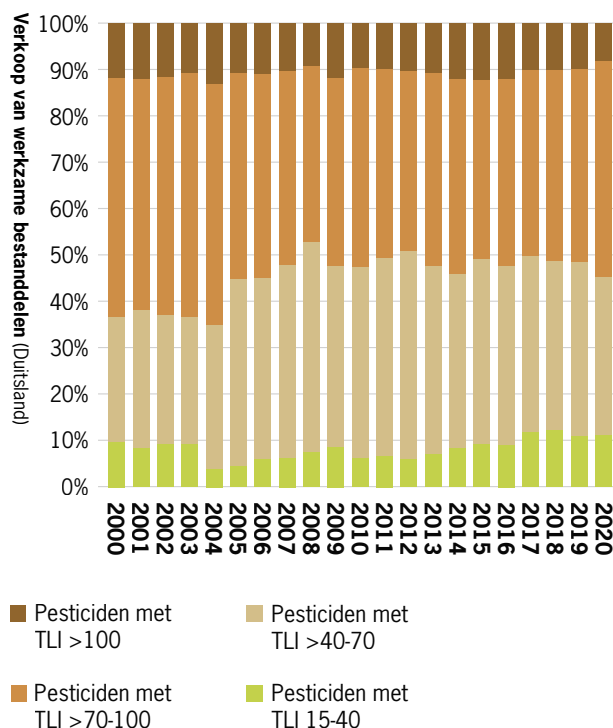
Rangschikking van de verkochte hoeveelheden pesticiden volgens hun toxiciteit

De volgende grafiek toont de verdeling van de verkoop van pesticiden in Duitsland 2000-2020. De grafiek toont de geaggregeerde verkoop van pesticiden volgens de scores van de Toxic Load Indicator (TLI). De TLI is een scoresysteem voor werkzame stoffen van bestrijdingsmiddelen, gebaseerd op 15 parameters ter

beoordeling van de toxiciteit en de milieueffecten. Hoe hoger de score, hoe hoger het potentiële risico. Bestrijdingsmiddelen met een TLI-score van meer dan 100 hebben het grootste risico. Pesticiden met een score van minder dan 40 hebben een lager risicopotentieel: veel pesticiden die in de biologische landbouw zijn toegestaan behoren tot deze groep, maar ook enkele synthetische chemicaliën zoals Fosetyl-Al.

Hoewel beide groepen een aandeel van ongeveer 10% in het verkochte volume hebben (zie figuur 3) - is het potentiële blootstellingsgebied zeer verschillend (zie figuur 4).

Figuur 3:
HOEVEELHEDEN VERKOCHTE PESTICIDEN PER TLI-GROEP

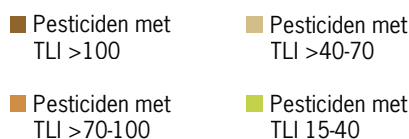
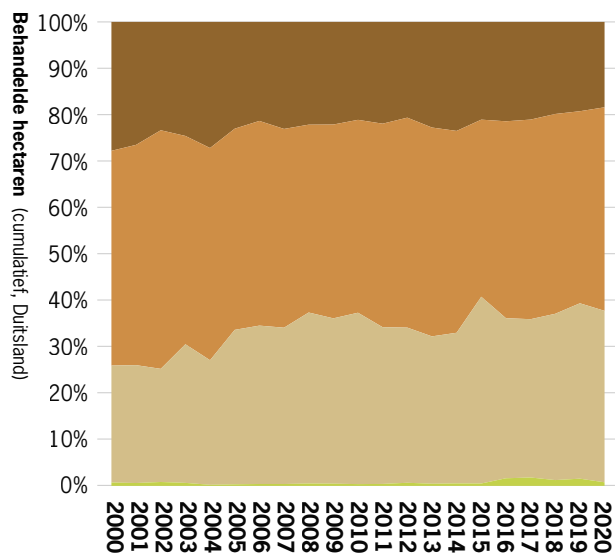

TLI = Toxic Load Indicator - pesticiden met een hogere score hebben een hoger risicopotentieel.

De hoogste score van alle in Duitsland gebruikte pesticiden (2000-2020) heeft fosfamidon (TLI = 140) gevolgd door chloorpyrifos (TLI = 136).

Let wel: een lagere totaalscore wijst niet noodzakelijk op een laag risico voor alle 15 parameters van de TLI.

Figuur 4:
**OPPERVLAKTE BEHANDELD MET PESTICIDEN
PER TLI-GROEP**

TLI = Toxic Load Indicator - pesticiden met een hogere score hebben een hoger risicopotentieel.

De hoogste score van alle in Duitsland gebruikte pesticiden (2000-2020) heeft fosfamidon (TLI = 140) gevolgd door chloorpyrifos (TLI = 136).

Let wel: een lagere totaalscore wijst niet noodzakelijk op een laag risico voor alle 15 parameters van de TLI.

De reden is eenvoudig: zeer toxische bestrijdingsmiddelen worden gewoonlijk (niet altijd) veel minder toegepast dan minder toxische. Daarom verschilt het potentieel behandelde gebied (blootstelling) aanzienlijk.

Uit de gegevens in figuur 3 en figuur 4 blijkt duidelijk dat de verkochte hoeveelheid geen geschikte indicator is voor pesticidengebruik/blootstelling. De behandelde hectares of de verkochte doses/behandelingen (NODU) zijn een geschiktere **indicator om de blootstelling weer te geven** dan de verkochte hoeveelheid.

De berekening van het aantal behandelde hectaren of verkochte doses is niet ingewikkeld. De lidstaten hoeven alleen maar de hoeveelheid van elke verkochte werkzame stof te delen door de gemiddelde hectare dosis voor het (representatieve gewas) voor de specifieke bestrijdingsmiddelen (werkzame stoffen).

Het representatieve gewas voor een werkzame stof kan het gewas zijn waarvoor de meeste indicaties zijn goedgekeurd, of het representatieve gebruik zoals vermeld in de evaluatieverslagen van de EFSA (Europese Autoriteit voor voedselveiligheid).

De nationale autoriteiten hebben reeds toegang tot alle relevante gegevens:

- toepassingspercentages voor elke indicatie²² / gebruik (van de producttoelating²³),
- verkochte hoeveelheden per werkzame stof en/of product

²² met uitzondering van sier- en potplanten

²³ Zie artikel 31, onder a), van EU-verordening 1107/2009.

EISEN VAN FOODWATCH

- 1. DE GEHARMONISEERDE RISICO-INDICATOR (HRI) ZOALS GEDEFINIEERD IN HET VOORSTEL VOOR EEN VERORDENING MOET VERVANGEN WORDEN.** De variabele score op basis van de wettelijke status is niet aanvaardbaar.
- 2. DE LIDSTATEN MOETEN WORDEN VERPLICHT EEN PESTICIDENGEBRUIKSINDICATOR TE BEREKENEN.** De lidstaten moeten op grond van het SUR verplicht zijn voor elk pesticide de behandelde oppervlakte/dosis te berekenen op basis van het verkochte volume en de gemiddelde dosis voor alle indicaties (of voor het representatieve gewas). Dit zou de gebruiksindicator zijn die de blootstelling weergeeft.
- 3. ONTWIKKELING VAN ZINvolle RISICO-INDICATOREN VOOR PESTICIDEN** De Europese Commissie moet het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek (GCO²⁴) opdragen de komende maanden zinvolle risico-indicatoren voor pesticiden te ontwikkelen die het potentiële risico/de potentiële schade voor elke werkzame stof van pesticiden weergeven.

Deze risico-indicatoren moeten gebaseerd zijn op het gebruikstype, de selectiviteit²⁵ en de toxicologische en chemische eigenschappen. Deze eigenschappen zijn bekend, omdat ze tijdens de officiële risicobeoordeling zijn vastgesteld. Het verdient aanbeveling vier gevarengroepen te creëren voor de beoordeling van het gebruik van pesticiden:

1. menselijke gezondheid
2. ecotoxiciteit
3. ecologische effecten
4. potentiële uitspoeling naar grondwater.

Er bestaan al talrijke scoresystemen om het risicopotentieel van elke werkzame stof van pesticiden te evalueren. Het Duitse Julius Kühn Institut (JKI) past bijvoorbeeld verscheidene van deze scoresystemen toe op de Duitse verkoopgegevens²⁶.

²⁴ Het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek is de dienst voor wetenschap en kennis van de Commissie. Het GCO heeft wetenschappers in dienst die onderzoek verrichten om onafhankelijk wetenschappelijk advies en ondersteuning voor het EU-beleid te bieden: https://ec.europa.eu/info/departments/joint-research-centre_en

²⁵ Gebruikstype en selectiviteit zouden kunnen worden gebruikt als parameter voor ecologische effecten.

²⁶ Pesticide Trends Database Explorer: <https://sf.julius-kuehn.de/pesticide-dbx/>.

EISEN VAN FOODWATCH

- 4. WETENSCHAPPELIJK ONDERBOUWDE TOXICOLOGISCHE SCORES.** De scores voor elk pesticide moeten gedurende de waargenomen periode gelijk blijven, tenzij nieuwe gegevens over toxicologische en chemische eigenschappen van een bestrijdingsmiddel een wijziging van de scores noodzakelijk maken.
- 5. TRANSPARANTIE-EISEN**
 - A** De Europese Commissie moet jaarlijks een lijst van alle werkzame bestanddelen publiceren met de individuele score voor elk bestrijdingsmiddel in elke gevarengroep.
 - B** De lidstaten moeten (ten minste) de verkochte hoeveelheden en de behandelde hectaren per gevarengroep publiceren.
- 6.** Voor pesticiden die via een afwijking van de lidstaten worden gebruikt (toelatingen overeenkomstig §53 1107/2009), moeten de indicatoren dezelfde zijn (behandeld areaal per gevarengroep). De trend in de tijd kan dan voor deze pesticiden afzonderlijk worden weergegeven.
- 7.** De uitgangssituatie voor de nationale doelstellingen inzake pesticidenreductie moet de jaren 2019-2021 zijn (de drie jaren vóór het SUR-voorstel). De voorgestelde baseline van 2015- 2017 is niet aanvaardbaar, omdat de toelating van pesticiden sinds 2017 aanzienlijk is veranderd²⁷.

Volgens Foodwatch volstaat het niet dat de lidstaten geaggregeerde resultaten publiceren. Alle autoriteiten moeten worden verplicht alle gegevens te publiceren op een manier die het maatschappelijk middenveld en de wetenschappelijke gemeenschap kunnen begrijpen en de officiële resultaten kunnen herberekenen.

Verkoopgegevens per werkzame stof en de representatieve toepassingspercentages moeten worden gepubliceerd. Aangezien de verkoopgegevens van bestrijdingsmiddelen onder 'uitstoot' vallen, geldt volgens Duitse uitspraak het recht op informatie (Bundesverwaltungsgericht 2019²⁸). Lidstaten kunnen niet langer doen alsof verkoopgegevens per werkzame stof vertrouwelijke "bedrijfsgeheimen" zijn. De EU-landen met het hoogste pesticidengebruik in Europa (DE, ES²⁹, FR, NL) behandelen de gegevens al niet als vertrouwelijk.

²⁷ Veel pesticiden met een hoog gebruik zijn sinds 2015 niet meer toegelaten, zodat een vroege uitgangssituatie de trends aanzienlijk vertekent.

²⁸ Federaal Administratief Hof (2019): Neumeister tegen Bondsrepubliek Duitsland. Dossiernummer 9 A 541/17

²⁹ De Spaanse regering publiceert gegevens over ongeveer 90% van de verkochte hoeveelheid per werkzame stof.

IMPRINT

ORIGINELE ENGELSTALIGE VERSIE:

The failure of IPM in the European Union -
Position Paper 2022

REDACTIE

Jörg Rohwedder

PUBLICATIEDATUM

September 2022

Vertaling door Foodwatch Nederland

September 2022

Foodwatch Nederland

De Wittenstraat 25
1052 AK Amsterdam

Tel. +31 (0)20 774 1079

Email contact@foodwatch.nl

www.foodwatch.nl

BANKREKENING VOOR DONATIES

foodwatch Nederland
NL43 TRIO 0390 3757 64

Het foodwatch rapport „Locked-in pesticides” bevat uitgebreide informatie over het gebruik van pesticiden in de EU, de economische oorzaken en de gevolgen ervan. Het presenteert een plan per gewas om tegen 2035 een pesticidenvrije Europese Unie tot stand te brengen.

DOWNLOAD HIER:

<https://www.foodwatch.org/nl/current-nieuws/2022/nieuw-foodwatch-rapport-voor-pesticidevrije-landbouw/>